

19.8.2016

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

VM055:00/2014

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) katsoo, että tulotietojärjestelmähankkeen yhteydessä olisi hyvä arvioida tulotietorekisteritietojen käytettävyys myös kuluttajaluotonannon yhteydessä. Tulorekisteri voisi olla kuluttajan käytettävissä tulotietojen varmentamisessa luottohakemuksen yhteydessä, vaikka rekisteri onkin ensisijaisesti tarkoitettu muihin tarpeisiin. Esitysluonnoksessakin todetaan, että tulorekisteriin tallennettavat tiedot olisivat käytettävissä reaaliaikaisesti kansalaisella itsellään.

Kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:n mukaisesti luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus. Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien riittävien tietojen perusteella. Lain esitöiden mukaan luotonantajalla on velvollisuus kohtuullisin toimenpitein pyrkiä varmistamaan kuluttajan antamien tietojen oikeellisuus. Tulotietojen varmistamiseksi kuluttajaa tulee tilanteesta riippuen pyytää toimittamaan esimerkiksi palkka- tai eläketodistus. Myös Euroopan tuomioistuin totesi ennakkoratkaisussaan C-449/13 kulutusluottodirektiivin 2008/48/EY 8 artiklan 1 kohdan perusteella, että kuluttajan laatimia vahvistamattomia ilmoituksia ei voida pitää luottokelpoisuuden arvioinnin yhteydessä sellaisinaan riittävinä, jollei niihin ole oheistettu asiakirjatodisteita.

Kuluttaja tarvitsee kattavan dokumentin tuloistaan yleensä kertaluonteisesti yhtä luottohakemusta kohden. KKV pitää tarkoituksenmukaisena toimintamallina sitä, että kuluttaja voisi tallentaa tai tulostaa tulotiedot kansalaisen palvelunäkymän avulla ja toimittaa tallenteen luottohakemuksen yhteydessä luotonantajalle. Kuluttajan kilpailuttaessa eri luotonantajia eli pyytäessä luottotarjouksia usealta luotonantajalta tulotietorekisteriote on käyttökelpoinen, koska kuluttaja voi toimittaa sen usealle luotonantajalle. Sen sijaan esitysluonnoksessa (s. 25 ja 35) esille tuotuun valtuutustoimintamalliin liittyy kysymyksiä. Esitysluonnoksen mukaan suorituksen saaja voisi valtuuttaa muun tahon tarkastamaan omia tulorekisteriin talletettuja tietoja asiointivaltuutuspalvelun kautta eli kuluttaja voisi esimerkiksi valtuuttaa luottolaitoksen tarkistamaan omia rekisteriin talletettuja tietojaan. KKV tuo näiltä osin esille, että kuluttajaluotonantajalla ei ole lainsäädäntöön perustuvaa jatkuvaa tarvetta kuluttajan tulotiedoille,

19.8.2016

eikä luotonantajalla ole kuluttajansuojalainsäädännön mukaan oikeutta saattaa voimaan erityisiä seuraamuksia sen johdosta, että kuluttajan tulot ovat muuttuneet suhteessa siihen ajankohtaan, jolloin luottosopimus solmittiin. Tietosuojan kannalta valtuutustoimintamallia on syytä arvioida huolellisesti myös muissa yhteyksissä kuin luotonannossa.

Juhani Jokinen
pääjohtaja

Paula Hannula
lakimies